ETF Working together Learning for life
European Training Foundation

Aziz Jaouani
Niels Haderup Kristensen
Arayik Navoyan

THE EU AGENCY SUPPORTING COUNTRIES TO DEVELOP THROUGH LEARNING

ՑԿՅԱՆՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ԴՈՒՐՍ ԲԵՐՎԱԾ ՓԱՍՏԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Թուրինի գործընթացի կառուցվածքը

Մակարդակ 1

Քաղաքականության և համակարգի կատարողականի մշտադիտարկում

Որքանո՞վ են կրթական և վերապատրաստման համակարգերը լավ և հավասար հնարավորություններ ապահովում ուսումնառության համար:

Մակարդակ 2

Ազգային քաղաքականության և համակարգերի վերանայում

Ո՞ր քաղաքականությունն է ազդում ցկյանս ուսումնառության համակարգի կատարողականի վրա և ինչպե՞ս:

- Համահամակարգային ակնարկ՝ բոլոր երկրների երկայնքով (տարեկան)

- Ընտրված քաղաքականությունների և թեմաների խորքային վերլուծություն (ըստ պահանջի)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԿՈՒ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԱՐԿՆ ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՐԿԱՅՆՔՈՎ

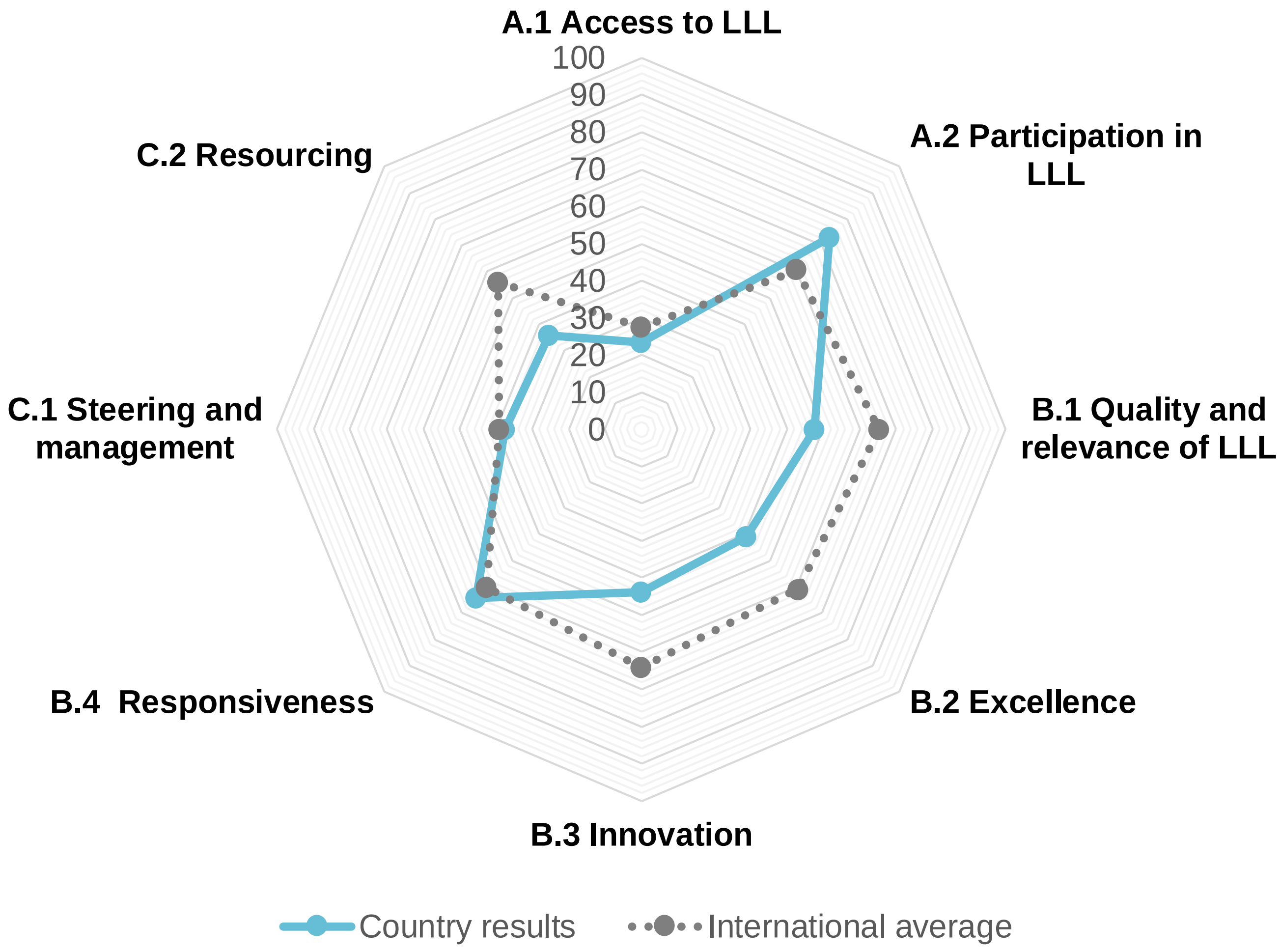

Ուժեղ կողմեր սովորողների համառությունն ու ավարտելու հեռանկարները (չափ. A.2), ինչպես նաև արտաքին կարիքներին և զարգացումներին արձագանքելը (չափ. B.4).

Թույլ կողմեր հասանելիություն և գրավչություն (չափ. A.1), ինչը խոսում է ցածր գրավչության մասին՝ այլ կրթական այլընտրանքների հետ համեմատած:

Ռեսուրսների և դրանց բաշխման **պակաս** (չափ. C.2)

Գերազանցության նկատմամբ **սահմանափակ ուշադրություն (չափ. B.2),** դիմադրություն նորարարությանը **(չափ B.3):**

ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐ ԵՎ ՄԵԾԱՀԱՍԱԿՆԵՐ

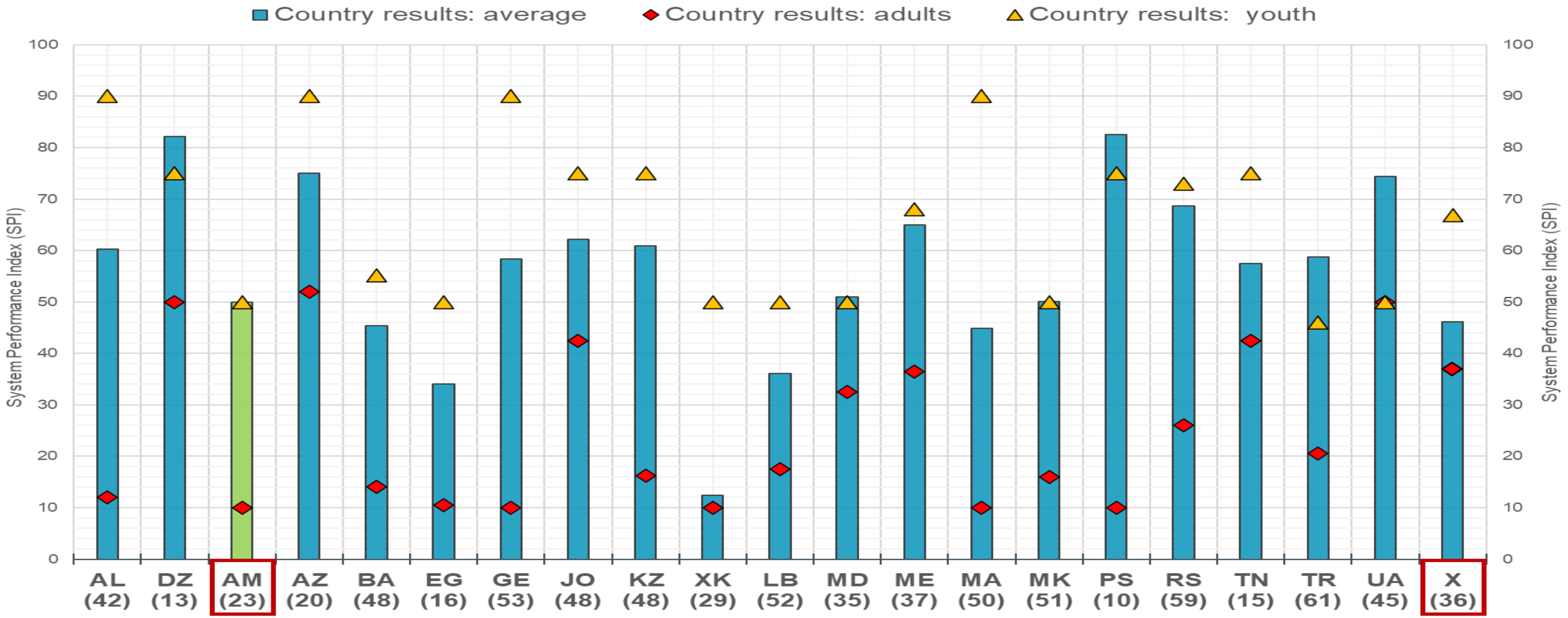

Ուսումնառության հասանելիություն և մասնակցություն ըստ երկրների և սովորողների տարիքի. համակարգի կատարողականի ինդեքս, ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ԵԿՀ գործընկեր երկրներ և միջազգային միջին (2023)

ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Ցկյանս ուսումնառություն. վերաբերում է ողջ կյանքի ընթացքում ձեռնարկվող ուսումնական գործունեությանը՝ նպատակ ունենալով բարելավել գիտելիքները, հմտությունները/կարողությունները և/կամ որակավորումներն անձնական, սոցիալական և/կամ մասնագիտական դրդապատճառներով: (ԵԿՀ, 2020)

Կրթության և ուսուցման հասանելիություն. «…այն պայմանները, հանգամանքները կամ պահանջները (օրինակ՝ որակավորումը, կրթական մակարդակը, իրավասությունները կամ աշխատանքային փորձը), որոնցով կարգավորվում է անհատի մուտքն ու մասնակցությունն ուսումնառությանը»: (Մասնագիտական ուսուցման զարգացման եվրոպական կենտրոն (CEDEFOP), 2014)

Գրավչություն. «… այն գործոններն ու բնութագրերը, որոնք ազդում են գրավչության վրա: Դրանք են ՄԿՈՒ ծրագրերի համապատասխանությունը աշխատաշուկայի պահանջներին, որակի ապահովումը, ճանաչված որակավորումները»: (Մասնագիտական ուսուցման զարգացման եվրոպական կենտրոն (CEDEFOP), 2014)

ՄԿՈՒ-ն ներառում է ինչպես նախնական, այնպես էլ շարունակական ուսուցում (ՆՄԿՈՒ, ՇՄԿՈՒ):

ETF Working together Learning for life
European Training Foundation

Ցկյանս ուսումնառություն. հիմնական խնդիրներ

01

Ցկյանս ուսումնառության հղման շրջանակ. համապարփակ և սովորողակենտրոն մոտեցման բացակայություն:

02

Ուսումնական գործընթաց. Ուսումնական գործունեության և կրթական գործունեություն իրականացնող հաստատությունների ֆրագմենտացիա:

03

Կառավարում, ֆինանսավորում և մշտադիտարկում. մասնավոր հատվածի ներգրավում հմտությունների կանխատեսման, զարգացման և ճանաչման, ֆինանսավորման դիվերսիֆիկացիայի, տվյալների և այլ գործընթացներում:

04

ՇՄԿՈՒ. տարածվածության, որակի և կառավարման առումով շարունակական վերապատրաստումների անբավարարություն:

05

Անանցանելիություն. սահմանափակ հորիզոնական և ուղղահայաց անցումային ուղիներ, փակուղի ՄԿՈՒ շրջանավարտների համար:

06

Իրազեկում և ճանաչում. շարունակական մասնագիտական ուղղորդման բացակայություն, միկրոորակավորումների և նախկինում իրականացված ուսումնառության կառուցակարգերի ճանաչում:

European Training Foundation

Working together Learning for life

ՄԿՈՒ հասանելիություն. հիմնական խնդիրներ

01 **ՆՄԿՈՒ ներգրավվածության ցածր և նվազող ցուցանիշներ.** միջնակարգ կրթության շրջանավարտների 9% (2.5% նախնական և 6.5% միջին), 84% ԲՈՒՀ (2021)

02 **ՆՄԿՈՒ անվճար տեղերի սահմանափակ հասանելիություն.** ՆՄԿՈՒ անվճար տեղերը հասանելի են միայն առավել բարձր միավորներ ունեցող թեկնածուներին:

03 **Վճարովի ՆՄԿՈՒ մասնաբաժնի աճ.** հատկապես միջին ՄԿՈՒ հաստատությունների պարագայում, ինչի արդյունքում ՆՄԿՈՒ հասանելիությունը խոցելի խմբերի համար առավել սահմանափակվում է:

04 **ՇՄԿՈՒ չափազանց սահմանափակ հասանելիություն՝** հիմնականում սահմանափակ ֆինանսավորման պատճառով (ՄԿՈՒ դպրոցներ, ՀՀ ԱՍՀՆ/Միասնական սոցիալական ծառայություններ, դոնորներ և այլն)

05 **Մանրամասն տվյալները կամ դրանց բացակայությունը** խոչընդոտում են **ՇՄԿՈՒ** շրջանակի և արդյունավետության չափմանը:

06 **ԿԱՊԿՈՒ–ի, ներգաղթյալների, փախստականների և այլ խոցելի խմբերի համար ՄԿՈՒ հասանելիությունը խթանող համապարփակ քաղաքականության բացակայություն:**

ՄԿՈՒ գրավչություն. հիմնական խնդիրները

01

Երիտասարդության ցածր հետաքրքրվածություն. հիմնական դպրոցի շրջանավարտների միայն 7%-ն է ընտրում նախնական, իսկ 28%-ը՝ միջին ՄԿՈՒ:

02

Դժվար անցում դեպի ԲՈՒՀ և ՄԿՈՒ շրջանավարտների համար ԲԿ առավել կարճատև ծրագրի բացակայություն:

03

Ուսումնառության ավարտից հետո առկա հնարավորությունների վերաբերյալ անորոշություն. տվյալների բացակայություն, միասնական հետագծային ուսումնասիրություններ, կանոնավոր մշտադիտարկման կառուցակարգեր և այլն:

04

ՄԿՈՒ կրթական առաջարկի որակ. ԱՅՈՒ խթաններ գործատուների համար, ՈԱ և հաշվետվողականության իրականացում, ենթակառուցվածքներ, սարքավորումներ, ուսուցիչներ, դասագրքեր և այլն:

05

Նախկինում իրականացված ուսումնառության և փորձի ճանաչում, ինչպես նաև դեռևս չգործարկված միկրոորակավորումների կառուցակարգեր:

06

ՄԿՈՒ շրջանավարտների միջազգային ցածր գրավչություն՝ մասնավորապես անձնակազմի օտար լեզուների սահմանափակ իմացության պատճառով:

ETF Working together Learning for life

European Training Foundation

Քաղաքականությանը վերաբերող խորհրդատվություններ

Ցկյանս ուսումնառություն

- **Ցկյանս ուսումնառության համընդգրկուն տեսլական** և համապարփակ ազգային շրջանակ:
- **Մասնավոր հատվածի աստիճանական ներգրավում** հմտությունների կանխատեսման, զարգացման, կառավարման և ֆինանսավորման գործընթացներում:
- **Շարունակական մասնագիտական ուղղորդում** (միջոլորտային):
- **Որակի և հաշվետվողականության ընթացակարգեր** ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ իրականացնող բոլոր հաստատությունների համար:

Հասանելիություն

- **Անվճար ՆՄԿՈՒ բոլոր քաղաքացիների համար՝** գործընթացների և ռեսուրսների օպտիմալացման միջոցով**:**
- **ԿԱՊԿՈՒ-ի, հարկադիր տեղահանվածների և միգրանտների** ընդգրկում ՄԿՈՒ կրթուղիներում:
- **ՇՄԿՈՒ-ի ազդեցության և դրա ֆինանսավորման մշտադիտարկում՝** ՇՄԿՈՒ շրջանակն ընդլայնելու և արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով:
- **«Աշխատանքի երաշխիք»–ի ներդրում՝** հատուկ ուշադրություն դարձնելով խոցելի խմբերին

Գրավչություն

- **ՄԿՈՒ հաստատությունների և մասնագիտությունների բաշխման օպտիմալացում** և թվային ուսումնառության ներմուծում:
- **ՄԿՈՒ առաջարկի և աշխատաշուկայի կարիքների** առավել սերտ կամրջում՝ մասնավոր հատվածի հետ գործակցությամբ (ներառյալ **միջազգայնացումը**)
- **ՄԿՈՒ–ից ԲՈՒՀ անցման դյուրինացում**, ինչպես նաև 4-րդ, 5-րդ և 6-րդ մակարդակների միջև կապերի հստակեցում:
- **Մասնագիտական ոչ ֆորմալ և ինֆորմալ ուսումնառության վավերացման համակարգի և միկրոորակավորումների գործնականացում՝** ՇՄԿՈՒ գրավչությունը խթանելու համար:

ETF Working together Learning for life
European Training Foundation

Ուղղորդող հարցեր աշխատանքային խմբերի քննարկման համար

- **Համաձա՞յն եք արդյոք թվարկված խորհրդատվությունների հետ:** Եթե համաձայն չեք, բացատրեք, թե ինչու և առաջարկեք այլընտրանքներ:

- **Ո՞րը կլինի խորհրդատվությունները կյանքի կոչելու լավագույն միջոցը,** ո՞ր հաջորդականությամբ և ովքե՞ր կլինեն ներգրավված հիմնական դերակատարները:

ETF Working together Learning for life
European Training Foundation